

ЕФЕКТИВНІСТЬ УДОБРЕННЯ РІПАКУ ОЗИМОГО

Шаларь К.В.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти агробіотехнологічного факультету
taranenko@gmail.com

Рудік О.Л.

доктор с.г. наук, доцент
кафедра польових і овочевих культур
oleksandr.rudik@gmail.com

Одеський державний аграрний університет,
м.Одеса , Україна

Анотація: представлені результати дослідження впливу основного внесення азотно-фосфорних добрив та весняного підживлення посівів культури. Доведено, що внесення мінеральних добрив P_{40} під основний обробіток N_{30} по мерзлоталому ґрунту та N_{30} на початку бутонізації забезпечує формування урожаю насіння 18,8 ц/га, та вихід олії 814 кг/га. Внесення мінеральних добрив P_{40} під основний обробіток забезпечує підвищення урожайності насіння ріпаку озимого на 3,1 ц/га.

Ключові слова: *ріпак озимий, мінеральні добрива, підживлення, урожайність.*

Завдяки світовим та вітчизняним переробникам і міжнародній торгівлі спостерігається зростання посівних площ та виробництва ріпаку. Ураховуючи кліматичні умови, в Україні вирощування ріпаку можливе практично в усіх зонах. У деяких районах Лісостепу та Полісся ріпак вже займає лідируючі позиції серед олійних культур.

На сьогоднішній день ріпак використовується для отримання харчової олії, виробництва високобілкових концентрованих кормів, а також є сировиною для хімічної та інших галузей промисловості. [1].

Ріпак в сучасній системі землеробства має значні переваги. При вирощуванні насіння він швидко звільняє поле, поліпшує агрофізичні властивості ґрунту та його фітосанітарний стан. Крім того, вирощування ріпаку сприяє нагромадженню органічної речовини та підвищенню водопроникності в ґрунті, що сприяє підвищенню врожайності наступних культур та запобігає розвитку ерозійних процесів. [2,3]. Проте це культура інтенсивного типу, що потребує високого фону живлення та інтенсивної

системи захисту від шкідників та хвороб [4]. Враховуючи нинішню ситуацію щодо ціни на добрива така ситуація є проблемною навіть для високоприбуткових культур як ріпак Це зумовлює потребу таких досліджень.

Дослідження проводили в зоні Південного Степу України, де переважають черноземи звичайні глибокі та середньо-глибокі, що відносяться до помірно континентальної фації. За їх властивостями та родючістю вони є сприятливими для вирощування культур. Схема досліду включала різні варіанти добрив: без добрив, другий контроль (P40), основне внесення (N60 P40), основне внесення + раннє внесення азоту (P40 + N60), основне внесення + раннє та додаткове внесення азоту (N30P40 + N30), та інші комбінації. У досліді використовувався ріпак озимий сорту Галицький. Для внесення добрив використовували подвійний суперфосфат, аміачну селітру та сечовину.

Найбільш розвиненими осінніми рослинами були ті, що зростали на фоні основного внесення N60 P40, досягаючи висоти 17,2 см, середньої кількості 8,8 листочків та діаметру кореневої шийки 9,1 мм. Зменшення азотного фону до N30P40 призводило до формування менших рослин з висотою 16,6 см, кількістю листя 8,0 шт та діаметром шийки 8,6 мм. Внесення фосфорних добрив у нормі P40 у середньому дозволяло сформувати рослини з висотою 15,3 см, кількістю листя 7,6 шт та діаметром шийки 7,97 мм. На контрольній ділянці без застосування добрив біологічна маса рослин на квадратному метрі складала 1,29 кг, а при внесенні P40 це значення зросло до 1,5 кг. При одночасному азотно-фосфорному живленні N30P40 та збільшенні норми до N60 P40 маса рослин на одиниці площі зростає до 1,93 та 2,25 кг відповідно, що перевищує контрольні значення на 26,6% та 50%.

Під час цвітіння від мінімального значення на контролі 7,1 кг/м² та при внесенні виключно фосфору 7,26 кг/м² сира маса рослин зростала при застосуванні добрив азоту у весняний період, а максимальна кількість біомаси рослин відзначалася на P40 + N30*+ N30 - 8,84 кг/м². Тут збільшення становило 21,7%. Дещо меншим, на 19%, було зростання при внесенні під основний обробіток N30P40 та у підживлення весною N30.

Удобрення посівів ріпаку озимого сприяє збільшенню кількості бокових гілочок, стручків на рослині та кількості насіння в стручку. Маса 1000 насіння при цьому в умовах досліду мала тенденцію до зменшення.

Внесення мінеральних добрив P40 під основний обробіток N30 на мерзлоталому ґрунті та N30 на початку бутонізації забезпечувало формування урожаю насіння 18,8 ц/га та вихід олії 814 кг/га. Внесення мінеральних добрив P40 під основний обробіток забезпечує підвищення урожайності насіння ріпаку озимого на 3,1 ц/га.

Список літератури

1. Митченко О.О. Особливості розвитку внутрішнього і зовнішнього ринків ріпака та продукції його переробки / О.О. Митченко. // Економіка АПК. – К., 2022. – № 6. – С. 101–106.
2. Губенко Л. В. Вплив удобрення та обробітку ґрунту на продуктивність ріпаку ярого / Л. В. Губенко, Т. В. Тарасенко // Вісник аграрної науки. – 2019. – № 1. – С. 5-11.
3. Любар В. Основні стратегії та тактика весняного удобрення озимого ріпаку / В. Любар // Зерно. – 2016. – № 2. – С. 102-104.
4. Носенко В. Фактори, що формують якість продукції ріпаку в Україні. Науковий вісник НУБіП України. Серія: Агрономія, 2015. № 210. С. 75-79.

УДК 633.17

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ПРОСА ПОСІВНОГО ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ

Шкепу К.М.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти агробіотехнологічного факультету
shkery@gmail.com

Чуган В.В..

здобувач ступеня доктор філософії (PhD)
sugan@gmail.com

Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН,
м. Одеса, Україна

Анотація: в незрошуваних умовах Півдня України досліджено реакцію сортів проса Богатирське, Веселка та Живинка на строки сівби. Доведено, що незалежно від термінів сівби вищу урожайність забезпечує сорт проса посівного Богатирське. При сівбі за температура ґрунту на глибині сівби 10-12 °С воно формує 2,77 т/га зерна, а за проведенні сівби за температур 12-14 та 14-16 °С урожайність зменшується та відповідно складає 2,63 та 2,49 т/га.

Ключові слова: просо посівне, строки сівби, урожайність.

Висока посухостійкість робить просо посівне досить важливою культурою для найбільш посушливих районів Степової зони, а також Саван та напівпустель, де інші зернові формують мінімальний урожай. Незважаючи на таку невибагливість, просо має високий потенціал продуктивності, і за сприятливого поєднання умов формує високий урожай зерна. [1]. За даними